

ВІДКРИТТЯ ТРИПІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В. ХВОЙКОЮ

Відкриття Трипільської культури знаменитий український учений чеського походження Вікентій Хвойка здійснив у 1896 році. І це відкриття стало, без перебільшення, справжнім проривом в українській і світовій археології. Подією, яку можна порівняти з відкриттям прадавньої Трої Генріхом Шліманом у 1873 році або гробниці Тутанхамона, що її знайшов у пісках Єгипту Говард Картер у 1922 році.

Вікентій Хвойка

Вікентій Хвойка займався археологічними дослідженнями приблизно з 1890 року. Уже тоді він намагався довести, що українські землі були заселені набагато раніше, про те говорила тогочасна історіографія. І заселені не мисливцями чи кочовиками, а аграрною цивілізацією, схожою на сучасних українців. Відомо, що місця для майбутніх розкопок Хвойка визначав, подорожуючи селами навколо Києва. Розпитував місцевих мешканців, чи під час польових робіт вони не знаходили старовинних речей, черепків. Селяни за невелику винагороду охоче приносили свої знахідки і показували, де їх знайшли. Вивчивши артефакти, В. Хвойка дедалі більше укріплювався у своїй здогадці. А саме — сучасна українська культура сягає своїм корінням у доісторичні часи. В околицях села Трипілля, розташованого південніше Києва, В. Хвойка виявив залишки стародавніх селищ із численними зразками майстерно розписаного посуду. Орачі тут здавна

Археологічні знахідки часів трипільської культури на території Бессарабії

вигортали плугами не тільки пофарбовані черепки, а й великі шматки обпаленої глини з відбитками соломи та дерев'яних паль. Хвойка наїняв бригаду копачів і наказав їм рити траншеї. Уже перші розкопки виявили багатометрові глинобитні майданчики із цілими або розчавленими розписаними посудинами. Від величезних, понад метр заввишки, до маленьких, ніби іграшкових. Траплялися глиняні статуетки людей та тварин, кам'яні наконечники стріл, списів, а також сокири й кістки свійських та диких тварин. У серпні 1899 року Вікентій Хвойка продемонстрував результати своїх розкопок учасникам XI Археологічного з'їзду, який відбувався в Києві. Зокрема, розписаний посуд, знайдений біля села Трипілля. Один із горщиків до країв був заповнений зернами пшениці.

Творцями трипільської культури В. Хвойка вважав місцеве хліборобське населення, тобто далеких предків слов'ян. А традиція спалювати тіла померлих, як це було помічено під час розкопок, з його точки зору, була поширена на Подніпров'ї з трипільської доби аж до хрещення Русі. Це мало свідчити про безперервне існування тут одного й того самого народу. Зауважимо, що пізніші дослідники спростовували висновки В. Хвойки про безперервний розвиток дніпровських слов'ян із часів Трипілля до князівських. На їхню думку, носіями трипільської культури були племена середземноморського і дунайського походження. Втім, останнім часом усе частіше лунають голоси на захист теорії В. Хвойки. У будь-якому разі знахідки, зроблені знаменитим археологом біля села Трипілля на Київщині, доводять: ще за три тисячі років до Різдва Христового на території сучасної України проживали розумні й працьовиті люди, які обробляли землю, сіяли жито й пшеницю, будували свої міста і уміли створювати надзвичайно гарні керамічні вироби.

Трипільська кераміка

Ювілейна монета з портретом Вікентія Хвойки